

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 29. De necessitate promulgationu[m] matrimonii,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](#)

sit publicum quatenus impedimentum, id est, si non sciat ex ea copula ortum esse impedimentum matrimonij. Ratio est, quod qualitas adiuncta alicui verbo (prout hic qualitas occulti adiungitur verbo impedimentum) intelligi debeat secundum eiusdem verbi qualitatem. Hinc enim delictum non dicitur vere publicum, quod etiam si materialiter, seu quatenus actus, sit publicus; non est tamen formaliter, seu quatenus delictum. Tertio, si impedimentum occultum deducatur sit ad forum externum, Confessarius non posse dispensare quamdiu ipsum in eodem foro pender. Ratio est: quod sacra penitentia iaria in suis literis declarat se nolle eas in foro externo suffragari. Quod si contingat easdem literas habentem absolutum in foro externo, impedimentum ipsius redigetur in statum pristinum: in coequo ut occulto, Confessarius poterit dispensationem expedire.

N O N A C L A V S U A. cuius verba Sanchezum, 4. refert, continet seruanda cum dispensatione, ut matrimonium irrumptum iterum celebretur. Primum est, ut pro libidinis excessu imponatur gravis penitentia salutaris, & confessio mensura. Intellige utique, si vicerque deliquerit: alteri vero tantum deliquerit, ignorante excusante alterum. Ratio est: quia id imponitur in pena peccati admissi praedicto excessu.

Secundum est, ut potencie modi dispensationem experiantur utrum possint absque scandalo separari aut simul vivere tanquam frater & soror absque incontinentia periculo. Quam experientiam in numero 60. docet tunc tantum premitendam esse, cum attentis circumstantiis prudenter iudicatur spem esse quod illa futura sit aliquis utilitas, ac intentum consequendum sit: nempe ut ab aliis scandalo & periculo incontinentia illi possint viam transfigere, non instaurato priori matrimonio irito: quia frustra expectatur evetus, cuius nullus est effectus, cap. Cum contingat, De officio deleg. Neque exsumanda est sacra penitentia iaria in unguere experientiam frustaneam, praeferim habentem periculum incontinentia coniunctu: in detrimentum salutis animae.

Tertium est, ut coniux impedimenti ignarus certior fiat a de prioris matrimonii invaliditate. Quod Sanchez nu. 61. in fine notar locum habere tantum, quando commode & absque periculo, potest eidem coniugi talis nullitas declarari. Nam si id semper necessarium esset ad valorem talis dispensationis, ea ut plurimum nullum haberet viatum: quia saepe contingit ut talis detectio fieri nequeat ab aliquo periculo peccatum detegendi cum graui damno detegentis: præsentem si sit cœmina que inde apud virum inducta in suspicio nem admissi cœminis ab illo vrgebitur, aperiens causam nullitatis: quod si recusat facere, crescat suscipio, oriunturque iurgia, exprobrationes, & inimicitia inter coniuges: quod est malum valde graue.

Denique in istis literis facere penitentiarie à tergo ponit solent hæc verba, *Gratis & yisque: quibus, ut Sanchez, notat num ultimo* indicatur gratis omnino expediti, nihilque pro eis exigiri, ne quidem per viam compositionis, sicut sit cum dantur pro foro externo: maxime cum petuntur absque causa, ad cuius locum supplendum eleemosyna imponitur.

T R A C T A T U S I V .

De iis que annexa sunt matrimonio antecedenter.

STIVS MODI sunt primo promulgationes matrimonij. Secundo, sponsalia. Tertio, donatio inter coniuges, de qua difficultas est potissimum quando valeat, aut non valeat. Sed in ea non immorabitur, tum quia ratio id diuidandi in communis, satis intelligi potest ex traditis in præcedenti tomo, lib. 2. cap. 51. & 52. Quæ vero peculiares sunt agitari solet in foro externo, sicut cetera ad lucrum aut damnum pecuniarum spectantia: taut de eis respondere proprium si Adiocatorum, ad quos proinde recurrendum erit: aut certe si libererit ad lectiōnem Thoma Sanchez qui toto libro sexto, quadraginta disputationibus distincto, quæ ad plenam talium notitiam faciunt persequitur. Igitur breuitate.

tem secundo, monebimus tantum donationem inter coniuges, vel sponsos quandam esse simplicem, quamdam vero ob causam. Illa est quæ ex mera donantis liberalitate proficiuntur: hoc vero, quæ non mere liberaliter, sed ob aliquam causam sit: & est triplex sponsalitia largitas, donatio propter nuptias vel ante nuptias, & arrha. Dicitur autem sponsalitia largitas, quæ sit inter sponsos de futuro, ob matrimonii inveniendi spem eiudemque causam. Donatio vero propter nuptias, seu ante nuptias, generaliter dicitur, quæ confertur aliquid pro oneribus matrimonij: ita ut cōpleteatur collationem dotis, quæ per yx̄ est fit viro: quam donationem, quæ aliquid à viro vel ab alio ipius loco, pro matrimonii oneribus ad similitudinem dotis confertur. Olim in vsu fuit, nunc autem abjet in desuetudinem. Arrha deum duobus modis dicuntur: uno quidem, de donatione facta sponsa per sponsum in remuneratione pudicitia, vel nobilitatis, vel etiā eius dotis, quæ successit in loco donationis propter nuptias, quam diximus abiisse in desuetudinem: de qua proinde Sanchez initio prima disp. citati libri sexti putat nihil dicendū. Altero vero modo arrha dicitur de pignore quod inter sponsos traditur in lignum complendi matrimonium: perinde ac in alijs contractibus dum inter partes de ipsis perficiendis convenient, aliquid dari solet in pignus ac signum perficiendi contractū. De ea idem Sanchez lib. 1. disput. 5. & aliquot sequentibus consulendus est. Atque de duobus reliquis hoc est de promulgationibus matrimonij & sponsalibus dicemus quæcum sufficere poterit ad destructionem Parochi pro quotidiano vsu. Qui autem pleniorē tractationem optaret, poterit recurrere ad memoratum authorē, qui totum suū primum librum ponit in iis quæ pertinent ad sponsalia & aliquā partem libri tertij, nempe à disput. ad 14. excepta duodecima, in iis quæ pertinent ad matrimonii promulgationes.

T I T U L U S P R I O R .

De promulgationibus matrimonij.

DE promulgationibus tanquam propriis matrimonio, prius dicimus quanm de spes libibus. Ex autem sunt denunciationse seu monitiones premittendæ, vt si quis impedimentum cognoscat illud detegat, quas in Concil. Lateran. præceptas esse habetur ex cap. fin. De clandestina sponsa. Sed quia in multis diecessibus abierant in desuetudinem, Concil. Trident. id decretum innouauit, sess. 24. cap. primo De reformatiōne matrimonij, iussitque ut matrimonio de nunciationse præmittantur ter a proprio contrahentium Parochio tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Misericordiam publice facienda. Quæ autem ad illas pertinent reuocabilis ad quinque capita, quorum primum erit de illarum necessitate, & postea omissionis earundem. Secundum, de modo quo sunt facienda. Tertium, de modo quo debent fieri impedimentorum matrimonij accusations, quarum gratia promulgationes ipsæ sunt institutæ. Quartum, de dispensatione illas omittendi. Quintum, de impedimentorum occultatione, promulgationum fini contraria.

C A P V T X X I X .

De necessitate promulgationum, & de paenitentia que incurrit claram omissione.

S V M M A R I U M .

- 222 Per omissionem promulgationum matrimonij, hoc non redditur invalidum.
- 223 Non præmissis promulgationibus contrahentes peccant mortaliter itemque Parochus ei assistens.
- 224 Casus aliquot excepti.

Quod matrimonij promulgationes sint ita necessarie, ut ipsum illis omisis sit invalidum, sententia est nonnullorum quos cū suis rationibus Sanchez refert in memorata disp. 5.

222.

num. 2. Sed contraria multo plurium est quos in sequenti nū.
3. dem refert sequiturque, nec immixto: quia ante Concil.
Trident. fuisse validum matrimonium omisiss denuncia-
tionibus satis intelligitur ex iis quae de tali matrimonio i-
dem Concilium statuit initio ante citati capituli primi: ea ni-
mirum, quae vocat clandestina, esse vera, quantumcumque
Ecclesia Dei iustis de causis illa semper sit detestata, atque
prohibuerit.

Neque dici potest desisse vera esse per decretem irritationis matrimonij clandestini factum in fine eiusdem capi-
tis: quia quamvis prius esset de denunciationibus matrimo-
nij praemittendis, & de presencia Parochi & testium eis
adiungenda: faciens ipsum decretum irritationis, meminit
solius præsentie Parochi & testium, nec circa denunciatio-
nes quidquam immutat: sed illud quod per Concil. Lateran.
deiis statutum erat, quia in defecundinē passim abibat, in
pristinam obligationem & statum restituunt: ut satis indicant
illa eius verba Sa. ri Concilij Lateranensis vestigii inherendo, &c.
Quia autem in contrarium afferuntur: soluntur dicendo pre-
cipi ut denunciations matrimonio praemittantur, quoad
recte & rite, non autem quoad valide agendum, ut patet ex
solutionibus quas Sanchez ibidem habet num. 4.

De eo quod talium denunciationum omissione, matrimo-
nium censendum sit clandestinum sufficentem ad incur-
rendum iuris penas, in cap. fin. De clandest. depon. impo-
fitas contrahentibus clandestinum matrimonium: copiose
docet ipse Sanchez lib. 3. disput. 1. Quia in re tanquam spe-
cante maxime ad forum externum, non est neceesse nos im-
morari atque apud cum videndum relinquere possumus.
Interea monendo quod Sotus aduertit in 4. distinc. 28.
que f. 1. art. 2. col. 5. nec excommunicationem, nec aliam cen-
suram esse iure communī inpositam contrahentibus sine
matrimonij promulgationibus.

A D V E R T E N D U M EST autem mortaliter nihilominus peccare tam ipsos quam Parochum affilitem ipsum
matrimonio non praemissis denunciationibus. Quod idem
Sanchez in sequenti dicto 5. num. 6. probat. Tum quia talis omis-
sio est transgreffio Ecclesiastici precepti, quod in eod. cap.
fin. & in Concil. Trident. scilicet 24. cap. 1. De reformati,
matrim. datur in materia gravissima, prout patet ex malis, qua
ex eadem omissione oriri possunt gravia, prout ibidem à
Concil. Trident. notatur. Tum quia idem Concilium in se-
quenti cap. 5. negans spem dispensationis obtinendae iis qui
denunciationibus omisiss contraherunt ignoranter in gradibus prohibitis: causam negationis subiungit his verbis:
Non enim dignus est qui Ecclesia benignitatem facile ex-
periatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Qua
verba indicate culpa plusquam veniale: cum temerarium
contemporem vocare, spemque dispensationis adeo rigide
negare non solam culpam veniale, alienum sit à more &
benignitate Ecclesie. Endem sententiam sequentes plu-
mos idem auctor ibidem refert.

Verumtamen sunt aliquor casus in quibus excusatio esse
potest à peccato mortali. Primus est, quem ex D. Anton. &
Palud. Syllester habet in verbo Matrimonium sexto que 7. dicto
6 quando consuetudo est, ut tales denunciations non siant,
sed solum ut contrahant sponsalia solemniter & publice,
multo ante matrimonium, ut interim manifester possit, an
impedimentum subsit. Secundus est, cuius idem Syllester
ex aliis meminit in p. dicto 2. quando contrahentes sunt
iuris ignari. Tertius est, quando impetrata est Episcopi dis-
pensatio, de qua in sequentibus. Quartus est, quando virget
gravis causa, nec adiit potest Superior qui dispensem: qua-
lem causam Syllester in eodem dicto 2. & Sotus in 4. distinc. 28.
que f. 1. art. 2. col. 4. constituant verecundiam: vt cum quis
egregie nobilis ducit ignobilem & timenter parens es; aut
cum ditissimus pauperem, vel senex iuvenculam, aut cum
duo vixerunt diu tanquam maritus & vxor, erubescunt tunc
adhibere talen solemnitatem. Addit adhuc Sotus, & mar-
rito, periculum quod timetur ne per denunciations institu-
tas ad matrimoniorum impedimenta cauenda, obstacula-
sint per aliquorum malevolentiam, aut intuidam, aliam ve-
nitiam, ne ipsa matrimonia contrahantur. Quintus est,
quem habet Syllester dicto 7. cum Principes contrahent
nec consuetum est eorum matrimonii denunciations

præmittere: quia nimis magnum deliberatione, solent
sua connubia tractare.

C A P V T XXX.

De modo quo facienda sunt matrimonij pro-
mulgationes.

S V M M A R I V M.

- 225 Modus facienda promulgationes iure communī prescripsi,
& de parochia in qua, & Parochio à quo sunt facienda.
226 De diebus quibus facienda sunt matrimonij promulgationes.
228 Non est contra prescriptum Ecclesiasticum promulgationes
matrimonij in tempore & loco non facta fieri: & casus in
quo postponi possunt celebrationi matrimonij.

IN cap. fin. De clandest. depon. statuitur ut promulgatio-
nes matrimonij siant in Ecclesia per Presbyteros compe-
tentis termino præficio. Concilium vero Trident. scilicet 24. cap.
primo De reform. matrim. præscribit, ut siant ter à proprio
contrahentium Parochio, tribus continuis diebus festiis in
Ecclesia, intra Misericordiarum solemnia. Cui prescripto congrue-
re Sanche lib. 3. disput. 6. hæc documenta tradit.

P R I M U M E S T H U . 4. Quando contrahentes sunt diversi
Parochiarum, denunciations facienda esse in virtute Pa-
rochia: hoc enim requiritur ut à proprio contrahentium Pa-
rocho, factæ esse dicantur & ut obtemperatur finis propter quæ
præscribuntur. Nam is est, ut facientes contrahentium im-
pedimenta, illa detegant. Qui autem sunt in parochia mul-
ieris, v.g. licet huius impedimenta cōmuniciter scire possint,
nō tamē impedimenta viri, cum sit alterius parochia in qua
proinde facienda quoque sunt denunciations ad illa dete-
genda. Vnde idem auctor sub fine p̄cedentis disputatio-
nis argumentum sumit ad affluendū quod Henriquez docet
libro 11. c. 8. i. in margine lit. D. peccatum esse mortale si denun-
ciations non siant in virtute contrahentis parochia. Ce-
terum si unus & idem diuersa habeat parochias, debent
fieri denunciations in ea, in qua verofimilius est scribi im-
pedimenta; ut in ea, in qua fuit antiqua parentū habitatio.

S E C U N D U M D O C U M E N T U M num. 5. Tales denunciations
debere fieri à proprio contrahentium Parochio: ita
enim Concil. Trident. iubet: quamquam possint fieri ab
eo, siue per se, siue per alium cui dederit licentiam faciendi:
sicut concessione eiusdem Concilij in eodem cap. 1. potest
matrimonio assillere, siue per se, siue per alium Sacerdotem.

T E R T I U M D O C U M E N T U M numero 7. Quamvis in
alia parochia quam in propria contrahentium plures inue-
niuntur possint qui matrimonij impedimenta detegant: in ipsa
tamen propria, non autem in alia, facienda esse denunciations,
neque requiri ut in virtute siant: quia id nullum ius
præcipit.

Q U A R T U M D O C U M E N T U M num. 8. Quod Concilium
Trident. decernit tribus continuis diebus festiis denunciations
fieri debere, non esse ita accipiendo, quin aliquot
dierum interallum posse intercedere. Non enim exclude-
re omnium dierum feriarum, sed tantum festorum media-
tionem, probatur ex fine talis decreti: qui est, ut detegantur
matrimonij impedimenta. At si denunciations deberent
fieri siue esse immediate, ut excludatur omne dierum inter-
allum, non suppetaret tempus ad recogitanda, opponen-
daque impedimenta esse.

Si obicias fieri posse, ut plures dies festi si immediate
sequantur: idem respondet consentaneum esse eidem fini;
ut tunc, sicut cum ex aliqua causa, una tantummodo denun. iatio
facienda est pro tribus, expectetur per aliquod temporis spa-
tium, ne denunciations nullius momenti efficiantur.
Quantum autem esse debeat illud spatium, relinquitur pru-
dens arbitrio definendum inspectis circumstantiis: ca-
uendo non modo ne nimis breue sit, sed etiam ne nimis
longum: ita ut parochiani obliuisci possint vel desideres reddi
ad detegenda impedimenta.

Q U I N T U M D O C U M E N T U M num. 9. Cum decreti
Concilij